

Nogle Brudstykker af
et Nekrologium
fra Dominikaner-Klosteret i Ribe,
meddelte af Adjunkt *J. Kinch.*

Ved Indbindingen af Ribe Bys Rådstue-Bog for 1596 og følgende År er der blandt Andet anvendt to Stykker eller Strimler Pergament, der indeholde Brudstykker af et Klosters Nekrologium, indskrevet i en Kalender. Hvert Stykke indeholder henimod Halvdelen af fire forskjellige Måneder, nemlig det ene Stykke de 12 første Dage af Marts, April, September og Oktober, det andet 13 à 14 Dage midt inde i 4 andre Måneder. Disse sidste Måneder må enten være Januar, Februar, November og December — eller Maj, Juni, Juli og August, idet dette Stykke Pergament enten maa have ligget udenom eller indeni det førstnævnte. Da Idus i den første og tredie af de 4 Måneder falder 2 Dage senere end i den fjerde, hvor Idus netop er den første bevarede Dag, må Månederne være Maj, Juni, Juli og August, og de bevarede Dage af disse Måneder ere fra den 13de til den 26de.

Ifølge Angivelserne af de Afdödes Stilling er det aldeles sikkert, at Nekrologiet angår Dominikaner-Klosteret

i Ribe; thi der nævnes fortrinsvis Ripensere, der nævnes Terminarii, og der nævnes Priorer og Lektorer. — Nekrologiet er oprindeligt opstået ved en Afskrift efter et ældre; thi den ældste og største Del af Optegnelserne er skreven med den samme Hånd og til samme Tid. I denne Del af Optegnelserne forekommer 2 Gange Årstallet 1441; men meget senere kan Skriften efter sit Udseende heller ikke være. Derefter ere de senere Dödsfald tilføiede efterhånden lige indtil Reformationens Tid. Det seneste Årstal, der forekommer, er 1528; men såvel ved de ældre som ved de yngre Antegnelser er det kun undtagelsesvis, at Årstallet tilføjes. Idetmindste en Antegnelse, der angår den den ældre Tid, synes dog at være senere tilføjet, nemlig den om Klosterets første Ophygger. De Antegnelser, som tilhøre den første Hånd, ere betegnede ved en foransat *.

Ligesom Bladenes Højde er større, end der behøvedes ved Rådstue-Bogens Indbinding, og derfor over Halvdelen af de enkelte Måneder er gået tabt, således var Pergamentet ogsaa for bredt, og derfor er af de to Blade, som hvert Stykke udgjorde, næsten Halvdelen af det ene bortskåren, så at ved to Måneder den forreste Del af Siden mangler, og ved to andre den bagerste Del. Hvor således en Antegnelse er bleven ufuldstændig ved Bortskjæring, er dette her betegnet ved Prikker. Det Stykke, som indeholder de fire midterste Måneder, har lidt ved Fugtighed, så at Skriften på sine Steder er ulæselig. Sådanne Steder har jeg betegnet ved Streger. På andre Steder, som jeg ikke har kunnet læse med Sikkerhed, har jeg tilføjet ?

Kalenderen er, som man ser, den romerske. Om de foransatte Søndagsbogstaver og Gyldental kan man finde Oplysning i Christiern Pedersens danske Skrifter, udgivne af Brandt og Fenger, andet Bind, S. 501 fl.

Indholdet af de bevarede Brudstykker er følgende:

Marcius*)

III	d	KL	*O' fr. nicolaus friis sacerdos
	e	VI	Ns *O' fr. nicolaus magni fidel. terminarius
XI	f	V	Ns *O' fr. matheus lector ripen et fr. e.
	g	IIII	Ns *O' fr. bartholomæus arusien.
XIX	A	III	Ns
VIII	b	II	Ns O' fr. nicolaus esgeri lect.
	c	Nonis	
XVI	d	VIII	Idus
V	e	VII	Idus
	f	VI	Idus
XIII	g	V	Idus
II	A	IIII	Idus

Aprilis**)

- (1)*rtinus sacerdos *et fr. pharao accolitus
- (2)
- (3)
- (4)*os qui multum laboravit pro conventu anno dm
m^o ccc^o ix^o
- (5)
- (6)
- (7)*skilli quondam prior ripen.
- (8)
- (9)*novicius O' fr. martinus sacerdos
- (10)*O' fr. nicolaus thome terminarius sacerdos
- (11)
- (12)*sacerdos O' fr. iohannes petri lector ripen.

(Maj.)***)

	g	III	Idus O' fr, bero sacer primus huius domus constructor
XVIII	A	II	Idus O' fr. laurencius conradi lector...
VII	b	Idibus	obiit fr. laurentius iacobi sacerdos
	c	XVII	Kl O' fr. iohannes Acolitus
XV	d	XVI	Kl
III	e	XV	Kl
	f	XIIII	Kl
XII	g	XIII	Kl

*) Den bagerste Del af Siden er bortskåren.

**) Den forreste Del af Siden er bortskåren.

***) Den bagerste Del af Siden er afskåren.

I	A	XII	Kl	
	b	XI	Kl	
IX	c	X	Kl	O' fr. thucho
	d	IX	Kl	
VIII	e	VIII	Kl	
VII	f	VII	Kl	O' fr. Johannes conradi 1528.

(Juni.)*)

- (13)
 (14)
 (15)
 (16)*(doatus?)
 (17)
 (18) nes petri speciat amicus
 (19) Andreas Johannis sacerdos O' fr. petrus johannis
 1528
 (20)
 (21)
 (22) cristernus ebbonis sacerdos
 (23) petrus henrici sacerdos O' fr. lauritus brwn lector
 (24)
 (25)
 (26) cristiernus johannis cognomento balnj

(Juli.)

VII	e	III	Idus	O' fr. — — —
	f	II	Idus	Anno dmni 1518 O' fr. laurentius sartor conversus fidelis dispensator
XV	g	Idibus	*O'	fr. nicolaus bund sacerdos & fr. (petrus gotzen — —?)
III	A	XVII	Kl	*O' fr. rano primus p— — — (ord?) —
	b	XVI	Kl	*O' fr. vincentius juvenis
XII	c	XV	Kl	*O' fr. nicolaus henrici — — — —
I	d	XIII	Kl	*O' fr. jacobus sacerdos O' fr. petrus magni iuvenis
	e	XIII	Kl	O' fr. jonas (niet?) conversus Obiit fr. petrus erici sacerdos calmarrensis
IX	f	XII	Kl	
	g	XI	Kl	
XVII	A	X	Kl	O' fr. mathias iohannis iuvenis
VI	b	IX	Kl	
	c	VIII	Kl	O' fr. sivardus — — —
XIII	d	VII	Kl	*O' fr. clemens accolitus

*, Den forreste Del af Siden bortskåren.

(August.)

XV	A	Idibus	O' fr. — — —
III	b	XIX	Kl O' fr. albertus petri juvenis
	c	XVIII	Kl
XII	d	XVII	Kl *O' fr. nicolaus Inglon sacerdos
I	e	XVI	Kl
	f	XV	Kl O' fr. andreas iacobi novicius
IX	g	XIII	Kl O' fr. nicholaus iohannis iuvenis It. fr. jachobus skædh sacerdos
	A	XII	Kl
XVII	b	XI	Kl
VI	e	X	Kl *O' fr. henricus laly sacerdos
	d	X	Kl *O' fr. johannes henrici sacerdos
XIII	e	IX	Kl *O' fr. gregorius sbdyaconus
III	f	VIII	Kl *O' fr. johannes lüb (el. lub) sacerdos
	g	VII	Kl *O' fr. petrus johannis prior ripen. m ^o cd ^o xl i ^o .

September.

XVI	f	KL	*o' fr. henningus sacerdos It. o' fr. petrus otthonis Juvenis
V	g	III	Ns *o' fr. lanxiūgus conversus
	A	III	Ns *o' fr. johannes andree sacerdos et fr. joh. cristerni novicius
XIII	b	II	Ns *o' fr. petrus amandus sacerdos
II	c	Nonis	*Aniversarium familiare bñftör ordinis nostri
	d	VIII	Idus *o' fr. ascerus murri sacerdos It. o' fr. andreas cristierni dyaconus
X	e	VII	Idus *o' fr. godefridus conversus
	f	VI	Idus *o' fr. johannes tuonis lector ripen.
XVIII	g	V	Idus *o' fr. job sacerdos It. o' fr. lauren- tius severini sbdyachonus
VII	A	III	Idus *o' petrus novicius
	b	III	Idus *o' fr. johannes ferken sacerdos
XV	c	II	Idus *o' fr. ovidius michaelis prior ripen. m ^o cd ^o xlj ^o It. fr. cristernus sacer- dos 1489.

October.

XVI	A	KL	*O' fr. thomas conversus
V	b	VI	Ns O' fr. andreas sartor conversus
XIII	c	V	Ns Obijt evert kremer maritus lyzabeth henrich ⁊ fr. joh. pauli
II	d	III	Ns Obijt fr. georgius professus ⁊ fr. jo- hannes pauli*)
	e	III	Ns *o' fr. jacobus lector ottonen. Et fr.
X	f	II	Ns O' fr. severinus joh. professus qui fuit submersus (inter ripas et hellwad?)
	g	Nonis	Obijt fr. cristiernus petri juvenis anno 1522
XVIII	A	VIII	Idus
VII	b	VII	Idus
	c	VI	Idus *Anniversarium omnium fratrum or- dinis nostri. O' fr. D̄mcus cocus conversus
XV	d	V	Idus *o' fr. petrus sbdyaconus
III	e	III	Idus *o' fr. offo lunden

Når vi nu ordne de Efterretninger, som indeholdes heri, så finde vi:

3 Priores Ripenses, af hvilke, såvidt jeg ved, hidtil ingen har været bekjendt, nemlig . . . (E)skilli, quondam prior Rip., og Ovidius Michaelis og Petrus Johannis, der begge anføres som døde samme År, nemlig 1441, alle tre altså behørende til den første Hånd, ingen senere tilføjet.

1 Diaconus, Andreas Christiani, senere tilføjet.

3 Subdiaconi, to fra første Hånd, en senere tilføjet.

7 Lectores, hvoraf de 3, Matheus, Johannes Petri og Johannes Tuonis udtrykkelig nævnes som lectores Ripenses, medens Antegnelser for de 2, Nicolaus Esgeri og Laurentius Conradi, ikke haves fuldstændig, 1, Lauritius Brun, simpelthen kaldes Lector, og 1, Jacobus, Lector Ottonen. Denne Sidste skulde efter Analogi med "lector Ripensis" have været Lektor ved Klosteret i

*) Her er der naturligvis begået en Fejl, idet den samme Broder er anført som død på to forskellige Dage. Hænderne ere forskellige.

Odense; men måske menes der dog her blot, at han var født i Odense, ligesom der vistnok betegnes Fødestedet, når af de menige Munke en kaldes Arusiensis, en Lundensis og en Calmarnnensis. Af Lektorerne tilhøre de 4 første Hånd, de 3 ere senere tilføjede.

3 Akoluter, de to fra den ældre Tid. Denne Art af Kirkebetjente fandtes, som vi heraf se, altså også i Klostre. Den Akolut fra Ribe, som efter Suhms Historie År 1220 fik pavelig Aflad, fordi han i Krigen havde dræbt nogle Saracenere, kan derimod ifølge Tiden ikke henhøre til dette Kloster, men har vel hørt til Domkirkens Personale. — Navnet Pharao, som tillægges den ene Akolut, betegner vel det danske "Fader".

2 Terminarii eller Almissesamlere, en af første Hånd, en senere tilføjet. Den Sidste kaldes tillige sacerdos.

26 Fratres sacerdotes, hvoraf kun de 8 eller 9 ere senere tilføjede. Den ene kaldes tillige Terminarius. Til denne Klasse har jeg også henregnet Bero (Björn), der anføres under 13. Maj som primus huius domus constructor og således bliver den mærkeligste af dem alle. Det er dog måske tvivlsomt, om "sacer" er en Forkortning af "sacerdos", der ellers ikke skrives således. Man kunde vente, at primus constructor snarere var en Prior end en simpel Munk; men måske var Björn en formuende Lægmand, som byggede Klosteret og derpå gav sig selv ind i det. Det er forøvrigt påfaldende, at Antegnelsen om Björn, som det synes, ikke tilhører første Hånd.

7 Fratres juvenes. Jeg har ingen Oplysning kunnet få om, hvem disse juvenes ere. Menes derved måske et Slags yngre Brødre, som endnu ikke havde opnået en Sacerdos's Værdighed? thi da de kaldes fratres, kunne de neppe være unge Mennesker, som blot opholdt sig i Klosteret for at blive underviste. Kun 1 tilhører første Hånd,

hvoraf måske kan sluttes, at denne Klasse fremkom i en senere Tid.

2 Professi, begge fra den senere Tid. Navnet synes at måtte betegne Folk, som havde aflagt Løftet, men dog endnu ikke modtaget Indvielsen.

7 Conversi, de 3 fra den ældre Tid. Af de senere tilføjede betegnes 1 som Kok, og 2 som Skræddere, hvoraf den ene tillige var dispensator eller et Slags Hus-hovmester.

4 Novicier, 2 fra den ældre og ligeså mange fra den senere Tid.

3 Afdøde nævnes blot som Fratres, uden nærmere Betegnelse af deres Stilling. Ved Andre er den nærmere Betegnelse enten bortskåren eller ulæselig.

Folk, som ikke have hørt til Klosteret, nævnes kun ganske enkeltvis, således: Evert kremer maritus lyzabeth henrich. Han er altså kommen med for sin Kones Skyld, der rimeligvis har gjort vel mod Klosteret. Til deune Klasse hører sikkert også: (Johan)nes Petri speciat amicus. Derimod er det usikkert, hvem den “. . . os qui multum laboravit pro conventu”, og som døde 1309, er.

Endelig er der noteret to almindelige Anniversarier eller Årtider, en d. 5te Septbr. for Slægtningerne af Ordenens Velgjørere, og en d. 10de Oktbr. for alle Ordensbrødre.

I de Stykker af Dominikaner-Ordenens Kapitels-Bog, som Hr. Lektor Stephens har meddelt i første Bind af dette Tidsskrift, nævnes også adskillige Munke fra Klosteret i Ribe fra det 13de Århundrede. Ingen af dem findes anførte i dette Nekrologium, som således ikke synes at gå så langt tilbage i Tiden, idetmindste ikke med fuldstændige Optegnelser.

Brødrenes Antal i Klosteret må ikke have været ubetydeligt, hvad enten man tager Hensyn til Forholdet mellem

Antallet på de nævnte Priorer, 3, og på de øvrige Brødre, 64, eller man beregner, at det hele Nekrologium i Forhold til den bevarede Del, som er Noget under Trediedelen, må have indeholdt Navnene på over 200 Brødre, der rimeligvis ere døde i et omtrent lignende Antal af År.
